

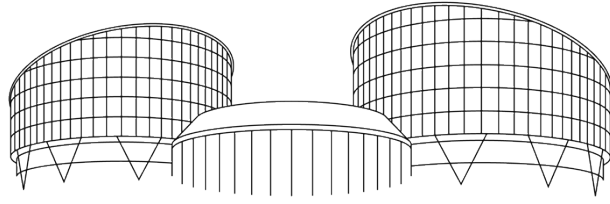

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2013. Prezenta traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ea nu obligă în niciun fel Curtea. Pentru mai multe informații, a se vedea referințele cu privire la drepturile de autor de la sfârșitul acestui document.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

MAREA CAMERĂ

CAUZA BOULOIS împotriva LUXEMBOURGULUI

(Cererea nr. 37575/04)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

3 aprilie 2012

Această hotărâre este definitivă, dar poate fi supusă unor modificări de formă.

În cauza Boulois împotriva Luxemburgului,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, reunită într-o Mare Cameră compusă din:

Nicolas Bratza, Președinte,
Jean-Paul Costa,
Françoise Tulkens,
Josep Casadevall,
Nina Vajić,
Boštjan M. Zupančič,
Elisabet Fura,
Egbert Myjer,
Ján Šikuta,
Ineta Ziemele,
Mark Villiger,
Isabelle Berro-Lefèvre,
Päivi Hirvelä,
George Nicolaou,
Ledi Bianku,
Ganna Yudkivska,
Vincent A. de Gaetano, judecători,
și Vincent Berger, jurisconsult,

După ce a deliberat în camera de consiliu la data de 31 august 2011 și, respectiv, 22 februarie 2012,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la ultima dată susmenționată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 37575/04) împotriva Marelui Ducat al Luxemburgului formulată în fața Curții în temeiul articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ("Convenția") de către un cetățean francez, domnul Thomas Boulois ("reclamantul"), la data de 16 octombrie 2004.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl O. Lang, avocat în Luxemburg. Guvernul Luxemburg ("Guvernul") a fost reprezentat de către domnul N. Decker, avocat în Luxemburg.

3. Reclamantul a pretins, în special, că a fost privat de dreptul său la un proces echitabil și dreptul său de acces la o instanță în ceea ce privește deciziile de respingere a cererilor sale de concediu penitenciar.

4. Cererea a fost repartizată primei secții a Curții (articolul 52 § 1 din Regulamentul Curții). Dean Spielmann, judecătorul ales pentru Luxemburg, s-au retras de la judecarea cauzei (articolul 28) și Guvernul pârât a renunțat

la dreptul său de a numi un înlocuitor. O Cameră a Secției a numit-o ca înlocuitor pe Françoise Tulkens, judecător pentru Belgia (Articolul 26 § 4 din Convenție și articolul 29 § § 1 și 2 din Regulamentul Curții). La 7 decembrie 2006, o Cameră a aceleiași Secții, compusă din Christos Rozakis, președinte, Loucaides Loukis, Tulkens Françoise, Vajić Nina, Steiner Elisabeth, Hajiyeve Khanlar și Sverre Erik Jebens, judecători, și Nielsen Søren, grefier de secție, a decis să comunice prezenta cerere Guvernului.

5. După ce a fost informat, la data de 12 decembrie 2006, că ar putea depune observații scrise în temeiul articolului 36 § 1 din Convenție și articolul 44 din Regulament, guvernul francez a indicat, la 27 martie 2007, că nu intenționează să-și exercite acest drept.

6. La 2 septembrie 2008, Curtea a decis să amâne examinarea cauzei până la soluționarea cauzei *Enea împotriva Italiei* (nr. 74912/01), pendinte în fața Marii Camere.

7. La data de 14 decembrie 2010, ca urmare a unei modificări în componența secțiilor, o Cameră a Secției a doua, compusă din Ireneu Cabral Barreto, președinte, Françoise Tulkens, Danutė Jočienė, Dragoljub Popovic, András Sajó, Isil Karakas și Guido Raimondi, judecători, și Stanley Naismith, grefier de secție, a declarat, cu majoritate, cererea admisibilă. A statuat, cu patru voturi la trei, că a existat o încălcare a articolului 6 din Convenție.

8. La data de 4 martie 2011, Guvernul a solicitat trimiterea cauzei la Marea Cameră, în conformitate cu articolul 43 din Convenție și articolul 73 din Regulament. Un panel al Marii Camere a admis această cerere la data de 11 aprilie 2011.

9. Componența Marii Camere a fost determinată în conformitate cu dispozițiile articolului 26 § § 4 și 5 din Convenție și articolul 24 din Regulament. Jean-Paul Costa a continuat să participe la deliberările finale și după expirarea mandatului său, în conformitate cu articolul 23 § 3 din Convenție și articolul 24 § 4 în Regulament.

10. Reclamantul și Guvernul au depus observații scrise.

11. A avut loc o audiere publică, în Palatul Drepturilor Omului, la Strasbourg, la data de 31 august 2011 (articolul 59 § 3 din Regulament).

S-au prezentat în fața Curții:

(a) pentru Guvern

- (a) DI N. DECKER, avocat, consilier,
- (b) Dna A. FERREIRA DA SILVA, avocat,
- (c) DI J. WALLENDORF, judecător, Curtea de Apel, consilieri;

(b) pentru reclamant

- DI O. LANG, avocat, consilier,
- DI R. SCHONS, avocat, consilier,

DI T. BOULOIS,

reclamant

Curtea a audiat intervențiile dlor Lang și Decker.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

12. Reclamantul, care s-a născut în 1972, era, la data depunerii cererii, deținut în închisoarea Schrassig (Luxemburg). În prezent locuiește în Peppange (Luxemburg).

13. A fost arestat preventiv la 15 decembrie 1998.

14. Într-o hotărâre din 22 octombrie 2001, Secția Penală a Curții de Apel l-a condamnat la cincisprezece închisoare, dintre care trei ani cu suspendare, pentru agresiune și vătămare corporală, viol și sechestrare de persoane, însoțite de acte de tortură, fapte comise la data de 10 decembrie 1998.

15. Reclamantul a furnizat Curții copii ale mai multor hotărâri judecătorești, pronunțate între 14 iunie 2001 și 13 aprilie 2005, în ceea ce privește problema drepturilor sale de vizită ale celor trei copii minori, în urma divorțului pronunțat la 19 octombrie 2000.

16. În timp ce era în închisoare, reclamantul a depus cereri de eliberare condiționată, transfer la închisoarea cu regim semi-deschis Givenich și eliberare temporară din penitenciar ("concediu penitenciar"). Cererile de concediu penitenciar fac obiectul prezentei cauze.

A. Prima cerere de concediu penitenciar

17. Reclamantul a declarat că a depus o cerere de concediu penitenciar la Procurorul General în octombrie 2003.

18. La cererea psihologului din cadrul serviciului de consiliere, reclamantul a explicat la data de 16 octombrie 2003, că solicită concediu pentru o zi și nu are nicio obiecție de a fi escortat în timp ce este în concediu. El a declarat că motivul pentru cererea este de a finaliza anumite formalități administrative, pe care le-a enumerat după cum urmează:

"(i) să merg la o cabină fotografică sau studio foto pentru a obține fotografii tip pașaport;

(ii) să merg la Ministerul Transporturilor pentru a reînnoi permisul de conducere (certificat medical deja obținut);

(iii) să merg la Ambasadă pentru a reînnoi certificatul de înregistrare consular;

(iv) să-l vizitez pe domnul [B.] la secția de poliție din Luxemburg pentru a ridica un plic care conține documentele necesare unui fost client;

- (v) să-l vizitez pe directorul băncii [B.] din Esch / Alzette;
- (vi) să merg la biroul fiscal în Esch / Alzette;
- (vii) să mă întâlnesc cu un grup de prieteni într-un restaurant lângă Esch / Alzette;
- (viii) să merg la apartamentul meu, în Differdange, pentru colectarea documentelor rămase pentru același client;
- (ix) să iau unele măsuri pentru obiecte pe care le-aș putea face în atelier (în închisoare);
- (x) să merg la primăria din Differdange pentru o întrevedere cu primarul;
- (xi) să merg la casa doamnei [S.] în Luxemburg pentru o întâlnire cu sotul acesteia;
- (xii) să merg la biroul avocatului meu pentru a-i preda documentele lipsă pentru fostul meu client meu;
- (xiii) în cazul în care este posibil, să merg la librăria de lângă casa lui [S.]. "

În răspuns, reclamantul a precizat în continuare:

"... Din păcate, despăgubirile civile sunt încă departe de a fi plătite, deoarece nu am avut fonduri suficiente pentru a face nici măcar un scont. În momentul de față sunt ocupat încă cu rambursarea împrumuturilor mele și altor datorii către diferite autorități în cadrul acordurilor încheiate cu departamentele juridice, în scopul de a evita o serie nesfârșită de sechestre pe proprietatea mea. ... "

19. La 29 octombrie 2003, un psiholog a emis un certificat care atesta că reclamantul a început un curs de psihoterapie la 19 mai 1999, care a fost întrerupt la 30 septembrie 2002 din motive independente de voința sa. Ea a subliniat faptul că reclamantul era nerăbdător să înțeleagă ce anume l-a determinat să comită infracțiunile și să facă tot posibilul pentru a evita recidiva. La 25 noiembrie 2003, un al doilea psiholog, care a confirmat faptul că a avut întâlniri regulate cu reclamantul de la începutul anului 2003, a achiesat la comentariile făcute în certificatul din 29 octombrie 2003.

20. La 5 noiembrie 2003, reprezentantul Procurorului General a trimis un memorandum guvernatorului închisorii precizând, în special, după cum urmează:

"...Vă rugăm să-l informați pe deținutul Thomas Boulois
că prin decizia consiliului de conducere al închisorii

[] Cererea de concediu penitenciar ... [este] respinsă, având în vedere riscul deportării (o cerere a fost depusă la Ministerul Justiției la data de 25 iunie 2003, dar nicio decizie a fost luată încă). Există, de asemenea, un risc ca prizonierul să se ascundă, având în vedere că nu a reușit să reflecteze asupra crimei lui. Înainte de a-i fi acordate toate privilegiile, el trebuie să înceapă să plătească părții civile. "

B. A doua cerere de concediu penitenciar

21. La 17 ianuarie 2004, reclamantul și-a reiterat cererea, furnizând aceleași motive și același program al zilei de concediu penitenciar. La 27 ianuarie 2004, avocatul său a confirmat cererea și a adăugat, printre altele, următoarele:

"... acordarea concediului penitenciar [reclamantului], în timpul căruia ar putea începe să-și pună afacerile în ordine, cu scopul de a duce o viață independentă [în afara] închisorii, [ar] fi nu numai un ajutor pentru reabilitarea [reclamantului] și reintegrarea în societate, dar [ar] permite, de asemenea, ca el să înceapă să plătească despăgubirile părții civile cât mai repede posibil. ... "

22. La 17 martie 2004, reprezentantul Procurorului General a trimis un memorandum guvernatorului închisorii care conține următorul pasaj:

"... vă rugăm să-l informați pe deținutul Thomas Boulois

că prin decizia consiliului de conducere al închisorii

decizia din 5 noiembrie 2003 prin care se refuza cererea de concediu penitenciar ... rămâne valabilă. "

C. Contestația împotriva celor două decizii de refuz de acordare a concediului penitenciar formulată în fața instanțelor administrative

23. La 25 mai 2004, reclamantul formulat o acțiune în fața Curții Administrative (*tribunal administratif*) pentru cu scopul de a contesta deciziile consiliului de conducere al închisorii din 5 noiembrie 2003 și, respectiv, 17 martie 2004.

24. La o audiere care a avut loc la data de 6 decembrie 2004, Curtea Administrativă a invocat din oficiu excepția preliminară de necompetență. Guvernul, care nu a ridicat nicio obiecție întemeiată pe lipsa de competență, a lăsat această chestiune la aprecierea instanței de judecată. Reclamantul a invocat faptul că instanța administrativă era competentă să examineze cererea.

25. La 23 decembrie 2004, Curtea Administrativă și-a declinat competența de a examina cererea, pentru următoarele motive:

"... Trebuie să se facă o distincție între măsurile administrative referitoare la tratamentul deținuților în închisoare (cum ar fi o decizie de plasament într-o secțiune mai sigură a închisorii, și, în special, de instituire a unui regim strict -. vezi hotărârea Curții administrative nr 14568 din 10 iulie 2002), care sunt decizii administrative luate în contextul derulării serviciului penitenciar, precum și deciziile care pot altera natura sau domeniul de aplicare al unei pedepse aplicate de către instanțele de drept comun, care ar trebui să fie considerate ca fiind decizii judiciare, mai degrabă decât decizii administrative.

În cauza de față, trebuie să se constate că acordarea sau refuzul concediului penitenciar constituie o măsură care modifică "domeniul de aplicare", a pedepsei aplicată reclamantului de către instanța de drept comun.

Prin urmare, cele două decizii în cauză sunt de natură judiciară.

În consecință, având în vedere natura lor identificată mai sus, deciziile contestate nu pot face obiectul unei cereri în fața instanțelor administrative ...

26. La 14 aprilie 2005, instanța administrativă superioară (*cour administrative*) a confirmat această hotărâre, în următorii termeni:

"[Reclamantul] a susținut că instanța a comis o eroare prin declinarea competenței de a-i examina contestația, argumentând că: nu exista o altă cale de a contesta refuzul, așadar secțiunea 2 (1) din Legea din 7 noiembrie 1996 privind organizarea instanțelor administrative ar trebui să se aplice; deciziile contestate nu au modificat domeniul de aplicare al pedepsei; instanța de judecată a dat dovadă de denegare de dreptate, cu încălcarea articolului [6 § 1] din [Convenție], prin privarea acestuia de un proces echitabil.

... Cauza [reclamantului] privește o cerere de acordare de concediu penitenciar, cu alte cuvinte, o decizie care modifică termenii de executare a pedepsei aplicate de către instanțele de drept comun și care ar trebui să fie, prin urmare, calificată ca fiind o decizie judiciară, mai degrabă decât o decizie administrativă.

Expresia "sfera de aplicare a pedepsei aplicate", utilizată de către instanța de judecată, nu este de a fi înțeleasă în cazul de față, durata pedepsei, ci ca modul de executare într-un sens larg.

Curtea Administrativă a fost, prin urmare, în mod corect în declin competența să examineze cererea.

O constatare de către instanțele administrative pe care le lipsește competența nu poate fi interpretată ca o declarație de refuzul din partea lor să se pronunțe cu privire la problema, afirmația de denegare de dreptate, prin urmare, ar trebui să fie respins ca nefondat.

Articolul [6 § 1] din [Convenția] nu se aplică în ceea ce privește un organism care nu are nici o putere de a se pronunța pe fond. ... "

D. Cereri ulterioare de acordare de concediu penitenciar depuse de reclamant și refuzate de către consiliul de conducere al închisorii

27. La 11 august 2004, reclamantul a formulat o a treia cerere de concediu penitenciar, declarând, printre altele, după cum urmează:

"... Am participat cu succes mai multe cursuri oferite de CEP-L [Oficiul forței de muncă] și aș dori să continuu în vederea obținerii diplomelor corespunzătoare.

Diplomelor în cauză sunt în contabilitate și utilizarea calculatorului (PC). Am terminat cursurile anterioare cu succes, dar pentru a-mi atinge scopul este esențial pentru mine să fie în măsură să particip la cursurile din sesiunea de toamnă chiar la Oficiul forței de muncă. ... "

28. Cererea i-a fost refuzată printr-o decizie din 21 septembrie 2004, pe motiv că reclamantul ar putea participa la cursuri în închisoare și că nu a făcut încă eforturi substanțiale în vederea plății despăgubirilor către victimă. Decizia se referea și la motivarea deciziei din 5 noiembrie 2003.

29. La 14 octombrie 2004, reclamantul a depus o a patra cerere de concediu penitenciar – pe care a invocat-o pentru prima dată în fața Marii Camere – prin care cerea permisiunea de a petrece o zi cu copiii săi în week-end-ul de Sfântul Nicolae.

30. Cererea i-a fost refuzată printr-o decizie din data de 14 decembrie 2004, pe motiv că drepturile de vizită ale reclamantului nu au fost încă stabilite în mod clar.

31. Într-o a cincea cerere, prezentată la data de 24 februarie 2005, reclamantul a menționat, printre altele, că el nu putea să înțeleagă de ce, având în vedere necesitatea ca el să se reintegreze în societate, nu i s-a dat permisiunea de a participa la cursurile finale necesare pentru obținerea diplomelor în contabilitate și informatică. El a adăugat că motivul pentru care a solicitat concediul penitenciar a fost pentru a-și reînnoi actele de identitate și permisul de conducere și pentru a găsi o soluție în ceea ce privește rambursarea datoriilor sale către diverse instituții și partea civilă.

32. La 23 martie 2005 cererea sa a fost respinsă ca nemotivată.

33. La 12 iulie 2005, o a șasea cerere de concediu i-a fost refuzată pe motivul că exista riscul ca reclamantul să nu se întoarcă în închisoare.

34. La data de 4 mai 2006 o a șaptea cerere de concediu i-a fost refuzată pe motiv că reclamantul a făcut nici un efort în ceea ce privește plata despăgubirilor către partea civilă și nu a respectat condițiile care i s-au impus.

E. Evoluțiile ulterioare până la eliberarea reclamantului din închisoare

35. În urma refuzului din 4 mai 2006, reclamantul a sesizat Procurorul General în cinci ocazii, între 10 mai și 29 octombrie 2006. El a solicitat asistență în procesul de punere în aplicare a unui plan de rambursare adecvat situației sale și cerințelor părții civile și a solicitat o explicație cu privire la condițiile care i se impun pentru reintegrarea lui în societate, astfel că el să le poată respecta. La 6 noiembrie 2006, reprezentantul Procurorului General i-a scris reclamantului informându-l că, așa cum stau lucrurile, nu intenționa să răspundă diferitelor scrisori ale reclamantului, care, în opinia sa, nu necesitau vreun comentariu.

36. La 20 noiembrie 2006, Procurorul General a confirmat primirea unei solicitări din partea reclamantului pentru o întâlnire și i-a spus că i-o acordă în timpul uneia dintre vizitele sale viitoare la închisoare. Potrivit reclamantului, întâlnirea nu a avut loc.

37. La 31 octombrie 2008, conducerea închisorii i-a acordat reclamantului o zi de concediu penitenciar, cu condiția ca el să fie luat de la închisoare și adus înapoi de noua lui prietenă, în casa căreia urma să-și petreacă ziua.

38. Între 12 decembrie 2008 și 19 iunie 2009, reclamantului i-au fost acordate cinci perioade de concediu penitenciar de câte două zile consecutive, pentru a le petrece cu prietena lui.

39. La 20 martie 2009, reclamantul a fost transferat la închisoarea cu regim semi-deschis Givenich. În aceeași zi, printr-o decizie separată, i s-a acordat concediu penitenciar de zece zile, în scopul de a-și căuta un loc de muncă și de a finaliza diferitele formalități administrative și s-a decis ca reclamantul să fie plasat sub regimul semi-libertate odată ce-și găsește de lucru.

40. La 24 iunie 2009, reclamantul a semnat un contract de reabilitare profesională ca bucătar.

41. La 25 septembrie 2009, cererea sa de liberare condiționată a fost admisă.

42. În trei decizii (din 25 septembrie și 11 decembrie 2009 și 26 februarie 2010), cererile formulate de reclamant de suspendare a pedepsei, care urma să se încheie la 12 octombrie 2010, au fost respinse.

43. La data de 10 februarie 2010, reclamantul a început o afacere ca și comerciant.

44. La 15 iulie 2010, executarea pedepsei reclamantului a fost suspendată. Potrivit susținerilor sale, a părăsit definitiv închisoarea Givenich la acea dată.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

A. Legislația privind executarea pedepselor privative de libertate

45. Secțiunea 1 din Legea din 26 iulie 1986 privind anumite mijloace de executare a pedepselor privative de libertate ("Legea din 1986") enumeră diferitele modalități de executare a unei pedepse cu închisoarea:

"Executarea unei pedepse privative de libertate poate atrage după sine una dintre următoarele: executarea pedepsei în tranșe, regim de semi-libertate, concediu penitenciar, suspendarea pedepsei și eliberarea înainte de termen."

1. Definiția concediului penitenciar

46. Secțiunea 6 din Legea din 1986 definește concediul penitenciar după cum urmează:

"Concediul penitenciar constă în permisiunea de a părăsi închisoarea, fie pentru o parte de zi sau pentru perioade de douăzeci și patru de ore. Aceste perioade sunt luate în considerare la durata pedepsei. "

2. Eligibilitatea pentru concediu penitenciar

47. Secțiunea 7 din Legea din 1986 prevede următoarele în ceea ce privește obiectivele concediului penitenciar:

"Acest privilegiu poate fi acordat deținuților care au domiciliul sau reședința în țară, fie din motive familiale sau pentru a se pregăti pentru reabilitarea și reintegrarea lor în viața profesională, sau ca perioadă de încercare în scopul eliberării lor condiționate."

48. Punctul 8 din Legea din 1986 prevede că această măsură poate fi acordată infractorilor nerecidiviști care au executat o treime din pedeapsă.

49. Secțiunea 13 din Legea din 1986 prevede după cum urmează:

"În aplicarea regimului prevăzut de prezenta lege, se ia în considerare personalitatea deținutului, progresul lui sau al ei și riscul comiterii unei alte infracțiuni."

Conform comentariului la această prevedere care însoțesc proiectul de lege în cauză atunci când aceasta a fost depusă, acordarea de măsuri referitoare la mijloacele de executare a pedepsei "nu va fi automată și va rămâne în cele din urmă, la latitudinea autorității însărcinate cu executarea pedepsei, care va decide în mod liber pe baza informațiilor pe care le-a obținut în ceea ce privește deținutul în cauză".

50. În conformitate cu dispozițiile Regulamentului Marelui Ducat din 19 ianuarie 1989 de stabilire, printre altele, a modalităților de acordare a concediului penitenciar, concediu poate fi acordat, la cererea deținutului în cauză sau a reprezentantului său (articolul 4); cererea trebuie să fie formulată în scris, cu excepția cazului în care deținutul nu poate sau nu știe să scrie. Intervalul dintre perioadele de concediu trebuie să fie de cel puțin o lună, cu excepția cazului în care există circumstanțe speciale (articolul 5). În cazul în care o cerere de concediu penitenciar este refuzată, o a doua cerere nu poate fi făcută în termen de mai puțin de două luni, cu excepția cazului în care există probe noi (articolul 6).

3. Proceduri aplicabile cererilor de concediu penitenciar

51. Secțiunea 12 din Legea din 1986 prevede după cum urmează:

"În cazul pedepselor privative de libertate de peste doi ani ... măsurile prevăzute de prezenta lege ... vor fi luate de către Procurorul General sau de reprezentantul său, în conformitate cu decizia majorității unui consiliu care cuprinde, pe lângă Procurorul General sau reprezentantul său, un judecător și un procuror. ...

Consiliul va fi convocat de către Procurorul General sau de reprezentantul acestuia și prezidat de către judecător.

Cu excepția Procurorului General sau a reprezentantului său, membrii titulari și supleanți sunt numiți prin ordin ministerial pentru un mandat de trei ani care se poate reînnoi.

4. Recomandarea nr 30 din Ombudsmanului Marelui Ducat al Luxemburgului privind modificările cu privire la repartizarea competențelor în ceea ce privește executarea pedepselor privative de libertate

52. În Recomandarea Nr. 30, prevăzută în raportul său anual de activitate, de la 1 octombrie 2007 până la 30 septembrie 2008, Ombudsmanul și-a exprimat opinia conform căreia sistemul de executare a pedepselor în Luxemburg trebuie revizuit, și a susținut crearea Biroului judecătorului post-condamnare. Acesta din urmă ar da decizii, supuse apelului, cu privire la cererile de acordare a concediului penitenciar în urma unor proceduri contradictorii.

53. În raportul său anual de activitate, de la 1 octombrie 2009 până la 30 septembrie 2010, Ombudsmanul a luat act de faptul că ministerul Justiției, într-un articol publicat într-un cotidian luxemburghez, și-a exprimat poziția favorabilă transferării către un organism judiciar a unora dintre competențele exercitate în prezent de către reprezentantul Procurorului General, cu responsabilitate pentru executarea pedepselor, sau de către Consiliul de conducere a închisorii. La data de 22 decembrie 2011, Ministrul Justiției a prezentat liniile generale ale reformei sistemului penitenciar, care a inclus un proiect de lege aprobat de Guvern la o întâlnire de Cabinet la 16 decembrie 2011 care privea reformarea sistemului de executare a pedepselor prin stabilirea, printre altele, a unei instanțe de judecată post-condamnare. Proiectul trebuie să treacă acum prin diferitele etape ale procedurii legislative.

B. Practica cu privire la concediul penitenciar: statisticile furnizate de către Guvern

54. Există două închisori din Luxemburg, cu o populație de aproximativ 700 de deținuți. Cei mai mulți deținuți se află în închisoarea din Luxemburg, care este o instituție cu regim închis. Există, de asemenea, o închisoare cu regim semi-deschis (închisoarea Givenich), care găzduiește în principal, deținuții care se apropie de sfârșitul executării pedepsei sau care au pedepse mai scurte. Cei mai mulți părăsesc închisoarea în fiecare zi pentru a merge la muncă.

55. Guvernul a declarat că este necesară o distincție între cererile de concediu efectuate de deținuții din închisoarea Luxemburg și cei din închisoarea Givenich.

1. Cererile de concediu penitenciar făcute de persoane deținute în închisoarea din Luxemburg

56. În 2009, 146 cereri de concediu penitenciar s-au aprobat și 169 au fost respinse; pentru 2010, cifrele au fost 114 și, respectiv, 128.

57. Guvernul a subliniat că numeroasele cereri de concediu penitenciar au fost sortite eșecului deoarece au fost prezentate înainte de expirarea termenului legal. Cu alte cuvinte, deținuții în cauză nu executaseră încă o treime din pedeapsă (în cazul unui infractori nerecidiviști) sau jumătate din pedeapsă (în cazul recidiviștilor), sau cererea a fost făcută cu mai puțin de două luni după data notificării refuzării unei cereri anterioare.

2. Cererile de concediu penitenciar făcute de persoane deținute în închisoarea cu regim semi-deschis Givenich

58. În 2009, 376 cereri de concediu penitenciar s-au acordat și 192 au fost respinse; pentru 2010, cifrele au fost 409 și, respectiv, 191.

III. DREPTUL INTERNAȚIONAL RELEVANT

A. Recomandarea Nr. R (82) 16 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la concediul penitenciar (adoptată la 24 septembrie 1982)

59. Recomandarea prevede, printre altele, următoarele:

"Comitetul Miniștrilor, în temeiul articolului 15.b din Statutul Consiliului Europei,

...

Având în vedere că acest concediu penitenciar este unul dintre mijloacele de facilitare a reintegrării sociale a unui deținut;

Având în vedere experiența în acest domeniu,

Recomandă guvernelor statelor membre:

1. să acorde concediu penitenciar în cea mai mare măsură posibilă, pe temeiuri medicale, educaționale, profesionale, familiale și alte motive sociale;

2. să ia în considerare pentru acordarea de concediu:

- Natura și gravitatea infracțiunii, durata pedepsei și a detenției deja executată,

- Personalitatea și comportamentul deținutului și riscul, dacă este cazul, pe care acesta îl poate reprezenta pentru societate,

- situația familială și socială a deținutului, care se poate modifica în timpul detenției sale,

- Scopul concediului, durata acestuia și termenii și condițiile;

3. să acorde concediu penitenciar cât mai repede și cât mai frecvent posibil, având în vedere factorii de mai sus;

4. să acorde concediu penitenciar, nu numai pentru deținuții din penitenciarele cu regim deschis, dar și deținuților din închisorile închise, cu condiția ca acesta să nu fie incompatibil cu siguranța publică;

...

9. să informeze deținutul, în cea mai mare măsură posibilă, de motivele de refuz al cererii de concediu penitenciar;

10. să furnizeze mijloacele prin care un refuz poate fi contestat;

... "

B. Recomandarea Rec (2003) 23 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la gestionarea de către administrațiile penitenciarelor a condamnatilor pe viață și a deținuților pe termen lung (adoptată la 9 octombrie 2003)

60. Recomandarea, în părțile sale relevante, prevede după cum urmează:

"Comitetul Miniștrilor, în temeiul articolului 15.b din Statutul Consiliului Europei,

Având în vedere relevanța principiilor cuprinse ... în special [în]:

- Recomandarea nr R (82) 16 privind concediul penitenciar; ...

...

1. În sensul prezentei recomandări, un ... deținut pe termen lung este persoana care execută o pedeapsă sau mai multe pedepse cu închisoarea care totalizează peste cinci ani.

...

2. Obiectivele de gestionare a ... deținuților pe termen lung ar trebui să fie:

...

- Creșterea și îmbunătățirea posibilităților ca acești deținuți să se reintegreze cu succes în societate și să ducă o viață care respectă legile după eliberarea lor.

...

23 b. Eforturi deosebite ar trebui să fie făcute pentru a permite acordarea diferitelor forme de concediu penitenciar, dacă este necesar sub escortă, ținând seama de principiile enunțate în Recomandarea nr R (82) 16 cu privire la concediul penitenciar.

... "

C. Recomandarea Rec(2006)2 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind Regulile penitenciare europene (adoptat la 11 ianuarie 2006)

61. Recomandarea prevede, printre altele, următoarele:

"Comitetul Miniștrilor, în temeiul articolului 15.b din Statutul Consiliului Europei,

...

Subliniind faptul că punerea în aplicare a pedepselor privative de libertate și tratamentul deținuților fac necesară luarea în considerare a cerințelor de siguranță, securitate și disciplină în timp ce, de asemenea, ... oferă ... programe de tratament pentru deținuți, ceea ce-i pregătește pentru reintegrarea lor în societate;

...

Achiesând încă o dată la standardele cuprinse în recomandările Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, ... și, în special, ... Rec(2003)23 privind gestionarea de către administrațiile penitenciarelor a condamnaților pe viață și a altor deținuți pe termen lung;

...

103.2 Cât mai curând posibil după intrare, se vor întocmi rapoarte despre deținuții condamnați cu privire la situațiile lor personale, planurile propuse pentru executarea pedepsei și strategia de pregătire pentru eliberarea acestora.

103.3 deținuții condamnați vor fi încurajați să participe la elaborarea planurilor lor de executare a pedepselor.

103.4 Astfel de planuri includ, în măsura în care este posibil,... pregătirea pentru eliberare.

...

103.6 Trebuie să existe un sistem de concediu penitenciar, ca parte integrantă a regimului general pentru deținuții condamnați.

...

107.1 Deținuții condamnați vor fi asistați în timp util înainte de eliberare, prin proceduri și programe speciale de care să le permită să facă tranziția de la viața în închisoare la o viață care respectă legile în comunitate.

107.2 În cazul deținuților cu pedepse mai lungi, în special, vor fi luate măsuri pentru a se asigura o întoarcere progresivă la viața în societatea liberă.

... "

ÎN DREPT

PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE

62. Reclamantul a susținut că a fost privat de dreptul său la un proces echitabil și dreptul său de acces la o instanță, în legătură cu refuzul cererilor

sale de concediu penitenciar. El a pretins o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție, care prevede:

"În determinarea drepturilor și obligațiilor sale civile sau a oricărei acuzații în materie penală împotriva sa, oricine are dreptul la o ... audiere ... în fața [unui] ... tribunal ... "

A. Hotărârea Camerei

63. În hotărârea sa din data de 14 decembrie 2010, Camera a considerat că articolul 6 din Convenție nu este aplicabil în latura sa penală. Cu toate acestea, a hotărât că plângerea reclamantului este compatibilă *ratione materiae* cu prevederile Convenției, în măsura în care se referă la articolul 6 sub aspectul său civil. În opinia Camerei, reclamantul ar putea susține că, în calitate de deținut, avea dreptul să i se acorde concediu penitenciar odată ce ar fi satisfăcut cerințele prevăzute de lege. Camera a mai observat că restricțiile privind dreptul la o instanță la care reclamantul a făcut trimitere în contextul cererilor sale de concediu penitenciar sunt legate de un set de drepturi ale deținuților pe care Consiliul Europei le-a recunoscut prin intermediul Regulilor penitenciare europene, adoptate de către Comitetul Miniștrilor și clarificate în trei Recomandări. Camera a conchis, prin urmare, că se poate vorbi în cauza de față despre o dispută asupra unor "drepturi" în sensul articolului 6 § 1. Sub aspectul dacă drepturile în cauză erau "civile", aceasta a arătat că procedura privind diferitele cereri ale reclamantului de acordare a concediului penitenciar a ridicat problema interesului său în reorganizarea vieții sale profesionale și sociale după eliberarea sa din închisoare. În opinia Camerei, cererile reclamantului privind concediul penitenciar au fost motivate de dorința sa de a participa la cursuri în vederea obținerii diplomelor de contabilitate și utilizare a computerului și pentru a finaliza anumite formalități administrative cu banca lui și diferite instituții (inclusiv reînnoirea permisului de conducere și a cardului de înregistrare consulară). Camera a considerat că restricția invocată de reclamant, în plus față de implicațiile sale financiare, aveau legătură cu drepturile sale personale având în vedere importanța interesului său în reintegrarea în societate. Aceasta a considerat că reabilitarea socială a reclamantului era crucială pentru protejarea dreptului său de a avea o viață privată și de a dezvolta identitatea sa socială. Prin urmare, a conchis că procedura în cauză avea legătură cu un drept civil.

64. Camera a considerat că a existat o încălcare a articolului 6 din Convenție, deoarece consiliul de conducere al închisorii nu îndeplinea cerințele unui "tribunal" în sensul articolului 6 § 1 și că lipsa unei decizii pe fondul cauzei a anulat efectul de revizuire al deciziilor Consiliului de conducere al închisorii al procedurii în fața instanțelor administrative.

B. Susținerile părților

1. Guvernul

(a) Aplicabilitatea articolului 6 din Convenție

65. Guvernul a susținut că articolul 6 din Convenție nu este aplicabil în cauza de față.

66. Referindu-se la principiile stabilite în jurisprudența Curții în acest domeniu, acesta a susținut că reclamantul nu avea un "drept" în sensul articolului 6 § 1 din Convenție.

67. În opinia Guvernului, era clar din modul de redactare a legislației naționale că acordarea concediului penitenciar era doar un privilegiu și nu exista niciun drept automat.

68. Printr-o hotărâre din 9 februarie 2000, Curtea de Apel s-a pronunțat în mod indirect cu privire la natura deciziilor referitoare la acordarea concediului penitenciar. Respectiva cauză privea problema răspunderii statului pentru prejudiciile cauzate de un deținut în timpul concediului său penitenciar. Curtea de Apel a precizat că, prin prevederea faptului că deținuții ar putea fi eligibili pentru anumite măsuri care să contribuie la menținerea legăturilor familiale și pentru a face pregătirile pentru reinstalarea acestora în societate, legiuitorul a creat un risc deosebit pentru terți, care a dat naștere la obligația ca statul să plătească despăgubiri pentru daune, în cazul în care acestea se produc.

69. În plus, Consiliul de conducere al închisorii are competență deplină în materie. Legiuitorul nu a impus o obligație absolută de a acorda concediu penitenciar: chiar presupunând că diferitele criterii stabilite de secțiunea 7 din Legea din 1986 ar fi îndeplinite, consiliul de conducere al închisorii este în întregime liber să aprecieze dacă persoana în cauză merită acordarea acestui privilegiu. Guvernul a dedus din aceasta că s-a apreciat incorect de către Cameră faptul că reclamantul ar putea pretinde un drept la concediu penitenciar odată ce ar fi îndeplinit criteriile. A fost de părere că, chiar și în astfel de circumstanțe, legea autoriza membrii consiliului de conducere al închisorii să refuze o cerere. Fiecare caz era examinat cu referire la natura și circumstanțele infracțiunii comise și la personalitatea deținutului.

70. Guvernul a adăugat că s-a apreciat în mod greșit de către Cameră că reclamantul ar avea drepturi pe baza Regulilor penitenciare europene adoptate de către Comitetul Miniștrilor. Recomandările relevante stabilesc liniile directoare pentru statele membre, cu scopul de a armoniza normele în vigoare, și, ca atare, nu constituie o sursă de drept intern sau internațional. Au lăsat statelor membre o marjă largă de apreciere în domeniul acordării concediului penitenciar și nu sunt destinate să creeze un drept absolut de a părăsi închisoarea, fără prevederea unor condiții speciale, de fiecare dată când un deținut solicită acest lucru. În opinia Guvernului, în timp ce statele membre sunt obligate să prevadă în sistemele lor juridice mecanisme care să

favorizeze reinstalarea deținuților în societate, modul în care fac acest lucru este decizia lor exclusivă.

71. Guvernul a contestat în continuare afirmația că "dreptul" invocat de către reclamant ar fi un drept "civil".

72. În opinia Guvernului, Camera a respins în mod corect motivele familiale citate de reclamant, deoarece cererile sale de concediu penitenciar nu s-au bazat pe dorința de a-și vedea copiii. Nici afirmația reclamantului conform căreia neacordarea concediului închisoare a împiedicat eforturile sale de a se reinstala în societate după eliberarea din închisoare, deoarece sistemul în Luxemburg oferă deținuților o gamă largă de posibilități în această privință, inclusiv consiliere psihologică și instruire, de care reclamantul a putut să profite.

73. În cele din urmă, Guvernul a susținut că situația din cauza *Enea c. Italiei* ([MC], nr 74912/01, 17. Septembrie 2009) este diferită de cea din cauza de față, în care reclamantul a fost deținut în cadrul regimului standard și a fost supus doar la restricțiile inerente oricărei pedepse privative de libertate.

(b) Cu privire la fond

74. În opinia Guvernului, consiliul de conducere al închisorii îndeplinea cerințele articolului 6 § 1 din Convenție, atât în ceea ce privește independența, cât și imparțialitatea. Nici crearea unui astfel de organism, nici faptul că instanțele administrative și-au declinat competența de a examina cererea reclamantului nu a afectat însăși esența oricărui drept pe care el l-ar putea avea. Consiliul a respins cererile de acordare a concediului penitenciar pe baza unor factori obiectivi și motivat, iar deținuții pot formula oricâte cereri de concediu doresc.

2. Reclamantul

(a) Aplicabilitatea articolului 6 din Convenție

75. Reclamantul a susținut că avea un "drept" în sensul articolului 6 din Convenție.

76. A subliniat faptul că acest concediu penitenciar nu era acordat în mod automat doar prin îndeplinirea criteriilor obiective stabilite în secțiunile 7 și 8 din Legea din 1986, deoarece secțiunea 13 prevedea ca personalitatea deținutului, progresul lui și riscul de a comite o altă infracțiune să fie, de asemenea, luate în considerare. Deoarece minim "punitivă" minimă - cu alte cuvinte, perioada în care reclamantul a trebuit să fie ținut în detenție fără a fi eligibil pentru eliberare - a expirat la expirarea unei treimi din pedeapsă (secțiunea 8), el ar putea, din acel moment, pretinde dreptul de a i se acorda concediu penitenciar, deși Consiliul ar putea considera în continuare că

cerințele de la punctul 13 nu au fost îndeplinite. Deși Guvernul a avut dreptate, în ceea ce privește punctul 13, să caracterizase decizia luată de către consiliul de conducere al închisorii ca fiind una "discreționară", existența acestei autorități, care este legitimă cu privire la executarea pedepselor, este perfectă concordanță cu principiul statului de drept cu condiția ca aceasta să fie supusă revizuirii. Altfel, în cazul în care nu există o astfel de revizuire, puterea devine arbitrară. Reclamantul a conchis că, odată ce el a îndeplinit condițiile enumerate în secțiunile 7 și 8 din Legea din 1986, avea, cel puțin aparent întemeiat, dreptul de a i se examina cererea de acordare a concediului penitenciar în funcție de criteriile subiective ale secțiunii 13 a Legii. Prin urmare, puterea discreționară a consiliului de conducere a închisorii nu a exclus caracterizarea măsurii în cauză ca fiind un "drept" (reclamantul a citat, *mutatis mutandis*, *H. împotriva Belgiei*, 30 noiembrie 1987, § 43, seria A nr 127-B).

77. În susținerea acestei afirmații, reclamantul a invocat faptul că decanul Baroului îi acordase asistență juridică în procedura în fața consiliului de conducere al închisorii și în fața instanțelor administrative (a menționat, *mutatis mutandis*, *Z și alții c. Regatului Unit* ([MC], nr. 29392/95, § 89, CEDO 2001-V), precum și faptul că reprezentantul Guvernului a fost de acord fără rezerve cu analizarea de către Curte a fondului cauzei în fața Curții Administrative. El a adăugat că Avocatul Poporului, în mesajul său prin care pleda pentru crearea funcției de judecător post-condamnare, părea să recunoască dreptul la concediu de concediu penitenciar. Reclamantul a citat, de asemenea, un pasaj din textele pregătitoare ale Legii 1986, care pune accentul pe sentințe care pregătesc deținuții pentru un viitor în afara penitenciarului în cazul în care o întoarcere la comunitate este posibilă.

78. Reclamantul a adăugat că un astfel de concediu penitenciar constituie un drept la Luxemburg deoarece este o măsură care reflectă un principiu de drept internațional general recunoscut de către statele membre ale Consiliului Europei și chiar de către Organizația Națiunilor Unite. În opinia sa, în mod corect Camera a făcut trimitere la hotărârea *Enea c. Italiei* (citată supra), ca o confirmare a recunoașterii existenței unui "drept" în dreptul intern. Această hotărâre citează Recomandările Comitetului Miniștrilor, care, deși nu au un caracter obligatoriu, au identificat un set de drepturi ale deținuților recunoscute de către statele membre.

79. Reclamantul a susținut că dreptul său este un drept "civil". El a criticat faptul că a fost lipsit de orice perspectivă de reintegrare pe o perioadă de cinci ani în care cererile sale de concediu penitenciar au fost respinse. El a subliniat faptul că acest concediu ar trebui să promoveze și să încurajeze eforturile de reintegrare ale deținuților condamnați care au fost excluși temporar din comunitate.

(B) Cu privire la fond

80. În opinia reclamantului, niciuna dintre garanțiile articolului 6 din Convenție nu i-a fost acordată, nici în procedura în fața consiliului de conducere al închisorii, nici în procedura în fața instanței de contencios administrativ. El a pus la îndoială, în special, independența și imparțialitatea consiliului de conducere al închisorii, care includea doi membri ai parchetului. El a subliniat faptul că reprezentantul Procurorului General responsabil pentru executarea pedepselor, care a făcut parte din consiliul care i-a refuzat primele două cereri de concediu penitenciar era aceeași persoană care, în calitate sa de procuror de caz, a cerut condamnarea sa în fața Curții de Apel. Din punct de vedere procedural, reclamantul s-a plâns de faptul că nu a fost audiat.

C. Aprecierea Marii Camere

1. Aplicabilitatea articolului 6 din Convenție

81. În opinia Curții, excepția preliminară a Guvernului potrivit căreia articolul 6 din Convenție nu este inaplicabil este atât de strâns legată de fondul plângerii reclamantului, încât aceasta ar trebui să fie unită cu fondul cauzei.

2. Cu privire la fond

(a) Considerații generale

82. Curtea își reafirmă jurisprudența constantă potrivit căreia deținuții, în general, continuă să se bucure de toate drepturile și libertățile fundamentale garantate de Convenție, cu excepția dreptului la libertate, în cazul în care detenția în mod legal impusă intră în domeniul de aplicare al articolului 5 din Convenție. Este de neconceput ca un deținut să renunțe la aceste drepturi și libertăți doar din cauza statutului său de persoană reținută după o condamnare text (a se vedea *Hirst c. Regatului Unit* (nr. 2) [MC], nr. 74025/01, § § 69. - 70, CEDO 2005-IX, *Dickson c. Regatului Unit* [MC], nr. 44362/04, § 67, CEDO 2007 V.. și *Stummer c. Austriei* [MC], nr. 37452/02, § 99, 7 iulie 2011).

83. Curtea a avut, de asemenea, ocazia de a recunoaște scopul legitim al unei politici de reintegrare socială progresivă a persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii (a se vedea *Mastromatteo împotriva Italiei* [MC], nr. 37703/97, § 72, CEDO 2002 VIII; *Maiorano și alții împotriva Italiei*, nr. 28634/06, § 108, 15 decembrie 2009, și *Schemkamper împotriva Franței*, nr. 75833/01, § 31, 18 octombrie 2005)..

84. În speță, Curtea observă că reclamantul a invocat articolul 6 din Convenție pentru a se plânde de respingerea cererilor sale de concediu

penitenciar. Prima sarcină a Curții este, prin urmare, de a examina dacă plângerea reclamantului este compatibilă *ratione materiae* cu articolul 6.

85. Ca și Camera, Marea Cameră consideră că articolul 6 § 1 din Convenție nu este aplicabil sub aspectul său penal, deoarece procedurile privind sistemul penitenciar nu se referă, în principiu, la stabilirea unei "acuzații în materie penală" (a se vedea *Enea*, citată supra, § 97).

86. Curtea trebuie să examineze, prin urmare, dacă reclamantul avea un "drept civil", în scopul de a evalua dacă garanțiile procedurale oferite de articolul 6 § 1 din Convenție au fost aplicabile în procedura referitoare la cererile sale de concediu penitenciar.

87. Potrivit jurisprudenței tradiționale a Curții, examinarea cererilor de eliberare provizorie sau problemele legate de modul de executare a unei pedepse privative de libertate nu se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 6 § 1 (a se vedea cauza *Neumeister v. Austria*, 27 iunie 1968, § § 22 și 23, seria A, nr 8, *Lorsé și alții c. Olandei* (dec.), nr 52750/99, 28 august 2001, și *Montcornet de Caumont c. Franței* (dec.), nr 59290 / 00, CEDO 2003-VII).

88. Este adevărat că s-a constatat recent de către Curte existența unui drept "civil" într-o cauză ce privește, de exemplu, dreptul la vizită din partea familiei unui deținut sau la corespondență (a se vedea *Enea*, citată mai sus, § 119, și *Ganci împotriva Italiei*, nr. 41576 / 98, § § 20 26, CEDO 2003-XI). În opinia Curții, cu toate acestea, această linie a jurisprudenței nu se referă la situația din cauza de față.

89. În scopul de a verifica dacă, în cazul de față, se aplică latura civilă a articolului 6 § 1 din Convenție în acțiunea privind solicitările reclamantului de concediu penitenciar, trebuie mai întâi să se stabilească dacă el avea un "drept" în sensul acestei dispoziții.

(b) Existența unui "drept"

(I) Recapitularea jurisprudenței

90. Curtea reiterează faptul că pentru ca articolul 6 § 1 în latura sa "civilă" să fie aplicabil, trebuie să existe un litigiu ("contestație", în textul în limba franceză), cu privire la un "drept", despre care se poate spune, cel puțin aparent, că este recunoscut în conformitate cu dreptul intern, indiferent dacă acesta este protejat în temeiul Convenției. Contestația trebuie să fie reală și serioasă, ea se poate referi nu numai la existența reală a unui drept, ci, de asemenea, la domeniul său de aplicare și la modul de exercitare a acestuia, și, în cele din urmă, rezultatul procedurii trebuie să fie decisiv pentru dreptul în cauză, o simplă conexiune sau consecințe îndepărtate nefiind suficiente pentru antrenarea articolului 6 § 1 (a se vedea, printre alte autorități, *Micallef v. Malta* [MC], nr. 17056/06, § 74, 15 octombrie 2009).

91. Articolul 6 § 1 nu garantează un conținut anume pentru "drepturile și obligațiile" (civile) în dreptul material al statelor contractante: Curtea nu poate crea pe cale de interpretare a articolului 6 § 1 un drept material care nu are nicio bază legală în statul membru în cauză (a se vedea, de exemplu, *Fayed c. Regatului Unit*, 21 septembrie 1994, § 65, seria A nr 294 B., și *Roche c. Regatului Unit* [MC], nr 32555 / 96, § 119, CEDO 2005 X). Punctul de plecare trebuie să fie prevederile dreptului intern relevant și interpretarea lor de către instanțele judecătorești naționale (a se vedea *Masson și Van Zon c. Olandei*, 28 septembrie 1995, § 49, seria A nr. 327-A, și *Roche*, citată de mai sus, § 120). Curtea ar trebui să aibă motive puternice pentru a se îndepărta de concluziile instanțelor naționale superioare pentru a constata, contrar punctului lor de vedere, că există un drept recunoscut de legislația internă (ibid.).

92. În efectuarea acestei evaluări, este necesar să se privească dincolo de aparențe și de limbajul folosit și să se examineze realitățile situației (a se vedea *Van Droogenbroeck c. Belgiei*, 24 iunie 1982, § 38, seria A nr 50., și *Roche*, citată mai sus, § 121).

93. Se poate lua în considerare dacă autoritățile interne s-au bucurat sau nu de libertate de apreciere în a decide dacă să acorde sau nu măsura solicitată de un anumit reclamant și acest element poate fi chiar decisiv. Prin urmare, în *Masson și Van Zon* (citată mai sus, § 51), Curtea a ajuns la concluzia că nu a existat niciun drept, în timp ce în *Szücs v. Austria* (24 noiembrie 1997, § 33, Culegere de hotărâri și decizii 1997 VII), a recunoscut existența unui drept. Cu toate acestea, Curtea a avut ocazia să constate că simplul fapt că modul de redactare a unei dispoziții legale oferă un element de apreciere nu exclude, în sine, existența unui drept (a se vedea *Camps c. Franței* (dec.), nr. 42401 / 98, 23 noiembrie 1999, și *Elles și alții v. Elveția*, nr 12573 / 06, § 16, 16 decembrie 2010).

94. Printre alte criterii care pot fi luate în considerare de către Curte se numără recunoașterea dreptului pretins, în circumstanțe similare, de către instanțele judecătorești naționale sau faptul că acestea din urmă au examinat fondul cererii reclamantului (a se vedea *Vilho Eskelinen și alții c. Finlandei* [MC], nr 63235/00., § 41, CEDO 2007 II).

(ii) *Aplicarea acestor principii la prezenta cauză*

95. Curtea notează, în primul rând, că a existat o "contestatie" în speță în ceea ce privește existența reală a dreptului la concediul penitenciar pretins de reclamant.

96. În ceea ce privește problema dacă s-ar putea spune, cel puțin aparent, că un astfel de "drept" este recunoscut în dreptul intern, Curtea observă că secțiunea 6 din Legea din 1986 definește concediul penitenciar ca permisiunea de a părăsi închisoarea, fie pentru o parte din zi sau pentru perioade de douăzeci și patru de ore. Secțiunea 7 prevede că această

permisiune este o "privilegiu", care "se poate acorda" deținuților, în anumite circumstanțe (a se vedea punctele 47-49 supra).

97. Noțiunea de "privilegiu" poate avea semnificații diferite în contexte diferite; aceasta se poate referi fie la o concesiune care poate fi acordată sau refuzată după cum cred autoritățile de cuviință, fie la o măsură pe care autoritățile sunt obligate să o acorde o dată persoana în cauză îndeplinește anumite condiții prealabile.

98. În speță, Curtea este de părere că termenul "privilegiu", așa cum este caracterizat prin legiuitor, ar trebui să fie analizat împreună cu fraza "poate fi acordat", și în lumina comentariilor care însoțesc proiectul de lege în cauză, în conformitate cu care acordarea de măsuri referitoare la mijloacele de executare a pedepsei "nu va fi automată și va rămâne, în cele din urmă, la latitudinea autorității însărcinate cu procedura post-condamnare" (a se vedea punctul 49 supra). Astfel, intenția legiuitorului a fost în mod clar aceea de a crea un privilegiu pentru care nu se prevede posibilitatea unei contestații. Spre deosebire de cauza *Enea* (citată mai sus), care privea o restrângere a domeniului de aplicare al unor drepturi existente, prezenta cauză privește o prestație creată ca stimulent pentru deținuți.

99. În plus, părțile au recunoscut că, chiar și în cazul în care diferitele criterii stabilite de secțiunea 7 din Legea din 1986 sunt îndeplinite, consiliul de conducere al închisorii se bucură de o anumită marjă de apreciere în a decide dacă deținutul în cauză merită acordarea privilegiului respectiv. Reiese din informațiile furnizate Curții că Legea din 1986 și Regulamentul Marelui Ducat din 19 ianuarie 1989 reglementează modalitățile care se acordă concediul penitenciar, precum și circumstanțele în care acesta poate, dacă este cazul, să fie acordat. În acest cadru legal, consiliul de conducere al închisorii, de fiecare dată când o cerere este depusă, examinează raportul elaborat de către un comitet ("comitetul de orientare") privind pe deținutul în cauză. Consiliul ia în considerare personalitatea deținutului, progresul lui și riscul comiterii unei alte infracțiuni. Statisticile furnizate de către Guvern (a se vedea punctele 54 - 58 supra), confirmă caracterul discreționar al autorităților competente. Rezultă că deținuții din Luxemburg nu au dreptul de a obține concediu penitenciar, chiar dacă îndeplinesc în mod oficial criteriile cerute.

100. În ceea ce privește problema interpretării legislației de către instanțele judecătorești naționale, Curtea observă că instanțele administrative și-au declinat competența de a examina cererea reclamantului. Au considerat că, din moment ce modificau termenii de executare a pedepsei aplicată de către instanțele judecătorești de drept comun, deciziile contestate de reclamant aveau caracter judiciar, mai degrabă decât administrativ. Părțile nu au putut furniza nicio altă decizie judiciară sau administrativă prin care se examinează o contestație împotriva unei decizii de refuzare a concediului penitenciar (a se vedea, dimpotrivă, *Vilho Eskelinen și alții*, citată mai sus, § 41, și *Rotaru v. România* [MC], nr.

28341/95, § 78, CEDO 2000-V). Curtea observă că constatările sale în hotărârea *Enea* (citată mai sus) nu pot fi în mod valabil transpuse în prezenta cauză. În timp ce Curtea Constituțională italiană a constatat că punctele 35 și 69 din Legea Instituțiilor Penitenciare încălcau Constituția deoarece nu asigurau un control jurisdicțional al deciziilor susceptibile de a aduce atingere drepturilor deținuților, părțile din prezenta cauză nu au furnizat nicio hotărâre a unui organism judiciar din Luxemburg în același sens (a se vedea, dimpotrivă, *Enea*, citată mai sus, § 100).

101. Rezultă, așadar, din legislația națională din Luxemburg și din informațiile furnizate cu privire la practica instanțelor în materia concediului penitenciar că reclamantul nu putea pretinde, în mod întemeiat, că deține un "drept" recunoscut în ordinea juridică internă.

102. În plus, trebuie subliniat faptul că, deși Curtea a recunoscut scopul legitim al unei politici de reintegrare socială progresivă a persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii (a se vedea punctul 83 supra), nici Convenția, nici protocoalele adiționale nu prevăd în mod expres dreptul la a părăsi închisoarea. De asemenea, Curtea notează că dreptul la concediul penitenciar nu este, de asemenea, recunoscut ca atare, în temeiul niciunui principiu de drept internațional la care face referire reclamantul. În cele din urmă, nu există un consens între statele membre în ceea ce privește existența concediului penitenciar sau modalitățile de acordare. În unele țări, autoritatea competentă a lua deciziile este obligată să acorde concediul îndată ce condițiile legale sunt îndeplinite, în timp ce în altele autoritățile se bucură de competență discreționară în materie. În mod similar, nu toate statele oferă căi de atac împotriva deciziilor de respingere a cererii de concediu penitenciar. Prin urmare, în acest sens, de asemenea, prezenta cauză se distinge de *Enea* (citată mai sus).

103. În orice caz, Curtea observă că autoritățile luxemburgheze, departe de a fi indiferente față de problema reinstalării în societate a deținuților, oferă alte mijloace de realizare a acestui obiectiv, în afară de concediul penitenciar. Legislația din Luxemburg se inspiră, printre alte surse, din Recomandarea Comitetului Miniștrilor privind concediul penitenciar, care, în timp ce pledează pentru furnizarea de "mijloace prin care un refuz poate fi revizuit", enumeră, de asemenea, diferiți factori pe care autoritățile naționale îi pot lua în considerare atunci când vine vorba de acordarea concediului (a se vedea punctul 59 supra). Mai mult, în plus față de "un sistem de concediu penitenciar, ca parte integrantă a regimului general pentru deținuții condamnați", au fost puse în aplicare programe care să permită acestora din urmă să "facă trecerea de la viața în închisoare la o viață care respectă legile în comunitate" (a se vedea punctul 61 supra). În cele din urmă, Curtea notează cu interes reforma legislativă privind executarea pedepselor în curs de desfășurare (a se vedea punctul 53 supra).

104. Având în vedere toate considerațiile de mai sus, Curtea nu poate considera că pretențiile reclamantului se referă la un "drept" recunoscut în

dreptul național din Luxemburg sau în Convenție. În consecință, conchide, la fel ca și Guvernul, că articolul 6 din Convenție nu este aplicabil.

105. Rezultă că excepția preliminară a Guvernului se admite. Prin urmare, nu a existat o încălcare a articolului 6.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA

1. *Reunește cu fondul cauzei*, în unanimitate, excepția preliminară a Guvernului;
2. *Hotărăște*, cu cincisprezece voturi la două, că articolul 6 din Convenție nu se aplică;
3. *Hotărăște*, cu cincisprezece voturi la două, că, prin urmare, nu a existat o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție.

Redactată în limba engleză și franceză, apoi pronunțată în ședință publică în Palatul Drepturilor Omului, la Strasbourg, la data de 3 aprilie 2012.

Vincent Berger

Nicolas Bratza Jurisconsult Președinte

În conformitate cu articolul 45 § 2 din Convenție și articolul 74 § 2 din Regulamentul Curții, opinia dizidentă comună a judecătorilor Tulkens și Yudkivska este anexată la prezenta hotărâre.

NB
V.B.

Opiniile separate nu au fost traduse, însă acestea pot fi consultate în repertoriul jurisprudențial HUDOC al Curții, fiind redactate în limbile engleză și/sau franceză, limbile oficiale ale hotărârii.

Limbile oficiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt engleza și franceza. Prezenta traducere a fost realizată cu sprijinul Fondului Fiduciar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei (www.coe.int/humanrightstrustfund). Ea nu obligă în niciun fel Curtea, care, de altfel, nu își asumă răspunderea pentru calitatea acesteia. Traducerea poate fi descărcată din baza de date HUDOC a Curții Europene a Drepturilor Omului (<http://hudoc.echr.coe.int>) sau din oricare altă bază de date în care Curtea a făcut această traducere disponibilă. Traducerea poate fi reprodusă în scop necomercial, condiția fiind ca titlul cauzei să fie citat în întregime, împreună cu referirea la dreptul de autor menționat anterior și la Fondul Fiduciar pentru Drepturile Omului. Dacă intenționați să folosiți vreun fragment din această traducere în scop comercial, vă rugăm să contactați publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/ European Court of Human Rights, 2013

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has share it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/ Cour Européenne des Droits de l'Homme, 2013

Les langues officielles de la Cour Européenne des Droits de l'Homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>) où de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.